Euroopan parlamentti
2024-2029

Ulkoasiainvaliokunta

2025/2083(INI)

2.5.2025

MIETINTÖLUONNOS

Latinalaista Amerikkaa koskevasta EU:n poliittisesta strategiasta
(2025/2083(INI))

Ulkoasiainvaliokunta

Esittelijä: Davor Ivo Stier

PR_INI

SISÄLTÖ

SIVU

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS 3

PERUSTELUT 8

LIITE: YHTEISÖT TAI HENKILÖT, JOILTA ESITTELIJÄ ON SAANUT TIETOJA.....9

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

Latinalaista Amerikkaa koskevasta EU:n poliittisesta strategiasta
(2025/2083(INI))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen V osaston unionin ulkoisesta toiminnasta,

– ottaa huomioon 2. huhtikuuta 2025 antamansa päätöslauselman yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan täytäntöönpanosta – vuosikertomus 2024[1],

– ottaa huomioon päätöslauselmansa Venezuelasta, erityisesti 21. tammikuuta 2025 antamansa päätöslauselman Venezuelan tilanteesta 10. tammikuuta 2025 tapahtuneen presidentin vallan anastuksen jälkeen[2] ja 19. syyskuuta 2024 antamansa päätöslauselman Venezuelan tilanteesta[3], Kuubasta, erityisesti 12. heinäkuuta 2023 antamansa päätöslauselman EU:n ja Kuuban välisen poliittista vuoropuhelua ja yhteistyötä koskevan sopimuksen tilanteesta korkean edustajan vierailtua äskettäisen Kuubassa[4] ja 19. syyskuuta 2024 antamansa päätöslauselman José Daniel Ferrer Garcían tapauksesta Kuubassa[5], ja Nicaraguasta, erityisesti 13. helmikuuta 2025 antamansa päätöslauselman Ortega-Murillon hallinnon harjoittamasta sorrosta erityisesti ihmisoikeuksien puolustajia, poliittisia vastustajia ja uskonnollisia yhteisöjä kohtaan[6],

– ottaa huomioon 7. kesäkuuta 2023 annetun komission ja unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan yhteisen tiedonannon ”Uusi toimintasuunnitelma EU:n suhteille Latinalaisen Amerikan ja Karibian alueen kanssa” (JOIN(2023)0017),

– ottaa huomioon 1. joulukuuta 2021 annetun komission ja unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan yhteisen tiedonannon ”Global Gateway” (JOIN(2021)0030),

– ottaa huomioon YK:n yleiskokouksen 2. maaliskuuta 2022 antaman päätöslauselman ES-11/1 hyökkäyksestä Ukrainaa vastaan (”Aggression against Ukraine”),

– ottaa huomioon ilmastonmuutosta koskevan YK:n puitesopimuksen (UNFCCC) ja Pariisin sopimuksen, joka hyväksyttiin UNFCCC:n sopimuspuolten 21. konferenssissa 12. joulukuuta 2015,

– ottaa huomioon Brysselissä 17. ja 18. heinäkuuta 2023 pidetyn EU:n ja Latinalaisen Amerikan ja Karibian valtioiden yhteisön (CELAC) huippukokouksen julkilausuman,

[1] Hyväksytyt tekstit, P10_TA(2025)0057.
[2] EUVL C, C/2025/2148, 23.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2148/oj.
[3] EUVL C, C/2024/7215, 10.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/7215/oj.
[4] EUVL C, C/2024/4001, 17.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4001/oj.
[5] EUVL C, C/2024/7213, 10.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/7213/oj.
[6] EUVL C, C/2025/2249, 29.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2249/oj.

– ottaa huomioon kehitysvaliokunnan lausunnon,

– ottaa huomioon työjärjestyksen 55 artiklan,

– ottaa huomioon ulkoasiainvaliokunnan mietinnön (A10-0000/2025),

A. ottaa huomioon, että EU:lla ja Latinalaisen Amerikan ja Karibian alueen (LAC) mailla on pitkäaikaisia historiallisia, kulttuurisia ja taloudellisia yhteyksiä ja ne muodostavat luontaisen liittouman, joka perustuu demokratiaan, ihmisoikeuksiin ja monenväliseen yhteistyöhön;

B. ottaa huomioon, että näiden kahden alueen välistä yhteistyötä lujittavat lisäksi vahvat kahdenväliset suhteet ja osa-alueellisten yhteisöjen, kuten Mercosurin, Andien yhteisön, Caricomin/Cariforumin ja Tyynenmeren allianssin, välinen syvempi vuorovaikutus;

C. ottaa huomioon, että EU:n ja LAC-maiden yhteenlaskettu osuus YK:n jäsenten kokonaisväestömäärästä on kolmasosa ja niiden osuus koko maailman BKT:stä on noin 21 prosenttia;

D. ottaa huomioon, että autokratiat kaikkialla maailmassa haastavat enenevässä määrin sääntöpohjaista monenvälistä järjestystä, johon rauha ja vauraus ovat perustuneet 80 viime vuoden aikana;

E. ottaa huomioon, että Venäjän sotilaallinen hyökkäys Ukrainaan rikkoo räikeästi kansainvälistä oikeutta ja uhkaa maailmanlaajuista turvallisuutta ja edellyttää koordinoitua kantaa demokraattisilta kumppaneilta, myös Latinalaisen Amerikan ja Karibian alueen kumppaneilta;

F. ottaa huomioon, että ulkoiset toimijat, erityisesti Kiina, Venäjä ja Iran, ovat syventäneet läsnäoloaan Latinalaisessa Amerikassa ja Karibian alueella siten, että Kiina on lisännyt investointeja infrastruktuuriin, Venäjä on vahvistanut asemaansa diplomatian ja turvallisuuden alalla ja Iran on lisännyt tiedustelutoimintaa alueella;

G. ottaa huomioon, että Yhdysvaltain presidentin Trumpin hallinnon toteuttamat toimet muovaavat maailmanlaajuista geopoliittista dynamiikkaa ja asettavat haasteita EU:n ja Latinalaisen Amerikan ja Karibian alueen strategiselle kumppanuudelle ja tarjoavat mahdollisuuksia sen uudistamiseen vuonna 2025;

H. ottaa huomioon, että marraskuussa 2025 Kolumbiassa pidettävä EU:n ja CELACin huippukokous tarjoaa merkittävän tilaisuuden vahvistaa EU:n sitoutuminen Latinalaiseen Amerikkaan ja Karibian alueeseen ja osoittaa, että Eurooppa on luotettava kumppani;

EU:n ja Latinalaisen Amerikan ja Karibian alueen poliittisen vuoropuhelun geopoliittinen merkitys

1. panee merkille EU:n ja Latinalaisen Amerikan ja Karibian alueen syvät historialliset, kulttuuriset ja taloudelliset siteet, jotka muodostavat perustan paitsi luontaiselle liittoumalle myös vahvalle ja kestävälle molempien valitsemalle kumppanuudelle;

2. panee merkille, että EU:n toiminta alueella ei ole ollut parasta mahdollista viime vuosikymmeninä, mistä aiheutunutta tyhjiötä täyttää nyt Kiinan, Venäjän ja Iranin kasvava vaikutusvalta;

3. toteaa, että EU:n ja Latinalaisen Amerikan ja Karibian alueen suhteita on kiireellisesti uudistettava ja kehitettävä vastauksena uusiin geopoliittisiin muutoksiin, ilmastonmuutokseen, teknologian kehitykseen ja kasvavaan eriarvoisuuteen;

4. kehottaa EU:ta ja sen jäsenvaltioita tehostamaan diplomaattisia toimia alueella, jotta voidaan edistää EU:n ja Latinalaisen Amerikan ja Karibian alueen lähentymistä keskeisissä ulkopoliittisissa kysymyksissä, mukaan lukien tiukempi kanta Venäjän hyökkäyssotaan Ukrainaa vastaan;

5. kannustaa syventämään EU:n ja Latinalaisen Amerikan ja Karibian alueen yhteistyötä kansainvälisillä foorumeilla monenvälisen maailmanjärjestyksen, kansainvälisen oikeuden sekä demokratian ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen edistämiseksi ja puolustamiseksi;

6. on huolissaan Latinalaisessa Amerikassa ja Karibian alueella vuodesta 2019 alkaen tapahtuneesta demokratian taantumisesta ja tuomitsee Nicaraguan, Kuuban ja Venezuelan hallinnot, jotka kuuluvat maailman autoritaarisimpiin; muistuttaa, että Nicaraguan hallinnolla on vahvat siteet muihin autokratioihin, kuten Iraniin, Venezuelaan ja Kuubaan; tuomitsee Kuuban hallinnon järjestelmälliset ihmisoikeusloukkaukset ja -rikkomukset; tuomitsee jyrkästi ja torjuu täysin Venezuelan hallinnon masinoiman vaalivilpin ja vaatii Maduron hallitusta lopettamaan sortopolitiikan ja hyökkäykset kansalaisyhteiskuntaa ja oppositiota vastaan;

Taloudellinen yhteistyö

7. pitää myönteisenä EU:n ja Latinalaisen Amerikan ja Karibian alueen vahvaa talous- ja kauppakumppanuutta, joka perustuu yhteisiin etuihin kestävän kasvun edistämisessä, talouden häiriönsietokyvyn vahvistamisessa ja liiallisten riippuvuuksien vähentämisessä monipuolisten kauppasuhteiden avulla;

8. korostaa, että EU on Latinalaisen Amerikan ja Karibian alueen suurin investoija ja kolmanneksi suurin kauppakumppani;

9. panee merkille näiden kahden alueen tiiviin sopimusverkoston ja korostaa uusien ja kunnianhimoisempien sopimusten ja kumppanuuksien tekemisen keskeistä geopoliittista merkitystä;

10. pitää myönteisenä EU:n ja Chilen välisen laajennetun puitesopimuksen allekirjoittamista ja kehottaa ratifioimaan sen nopeasti ja kaikilta osin; pitää myönteisenä EU:n ja Mercosurin kumppanuussopimusta ja EU:n ja Meksikon kokonaissopimusta koskevien neuvottelujen päätökseen saattamista ja kehottaa allekirjoittamaan ja ratifioimaan sopimukset nopeasti;

EU:n ja Latinalaisen Amerikan ja Karibian alueen yhteistyö Global Gateway -aloitteen yhteydessä

11. korostaa, että EU on Latinalaisen Amerikan ja Karibian alueen johtava kehitysyhteistyön rahoittaja, ja kehottaa EU:ta ja sen jäsenvaltioita hyödyntämään Global Gateway -strategian kaltaisia merkittäviä aloitteita investointien lisäämiseksi Latinalaiseen Amerikkaan ja Karibian alueelle ja varmistamaan, että EU on edelleen LAC-maiden vahva ja kilpailukykyinen kumppani, kun otetaan huomioon Kiinan kasvava läsnäolo alueella;

Turvallisuusyhteistyö

12. on huolissaan järjestäytyneen rikollisuuden ja huumekaupan lisääntymisestä Latinalaisessa Amerikassa ja Karibian alueella sekä alueelta EU:hun suuntautuvan laittoman huumekaupan ennennäkemättömistä määristä; korostaa tarvetta lisätä monenvälistä yhteistyötä näiden uhkien torjumiseksi EU:n ja Latinalaisen Amerikan ja Karibian alueen välisen oikeuden ja turvallisuuden alan kumppanuuden ja EL PAcCTO 2.0 -ohjelman kaltaisilla aloitteilla;

13. korostaa, että on tärkeää tehdä strategista yhteistyötä EU:n jäsenvaltioiden sisä- ja/tai turvallisuusministerien ja Latinalaisen Amerikan sisäisen turvallisuuden komitean jäsenvaltioiden turvallisuusasioista vastaavien ministerien välillä sekä vahvistaa operatiivista lainvalvontayhteistyötä EU:n ja Latinalaisen Amerikan ja Karibian alueen välillä;

14. suhtautuu myönteisesti pyrkimyksiin vahvistaa alueellista turvallisuusyhteistyötä laajentamalla Latinalaisen Amerikan sisäisen turvallisuuden komiteaa ja perustamalla Ameripol virallisena lainvalvontaelimenä, mikä helpottaa rajat ylittävää koordinointia;

15. korostaa tarvetta puuttua järjestäytyneen rikollisuuden perimmäisiin syihin, kuten korruptioon, heikkoon hallintoon ja sosiaaliseen eriarvoisuuteen, ja kannattaa toimintamallia, jossa lainvalvonta yhdistetään pitkän aikavälin sosiaalipolitiikkaan;

Oikeus, ihmisoikeudet ja oikeusvaltio

16. suhtautuu myönteisesti demokratian, ihmisoikeuksien ja hyvän hallintotavan ylläpitämiseksi tehtävään EU:n ja Latinalaisen Amerikan ja Karibian alueen jatkuvaan yhteistyöhön, jossa EU:n vaalitarkkailuvaltuuskunnat ovat keskeisessä asemassa oikeudenmukaisten vaalien tukemisessa ja avoimuuden varmistamisessa;

Parlamentaarinen yhteistyö

17. pitää myönteisenä EU:n ja Latinalaisen Amerikan ja Karibian alueen parlamentaarisen yhteistyön syventämistä erityisesti EU:n ja Latinalaisen Amerikan parlamentaarisen edustajakokouksen kautta, jolla edistetään vuoropuhelua keskeisistä kysymyksistä, kuten kaupasta, turvallisuudesta ja kestävästä kehityksestä;

18. korostaa parlamentaarisen diplomatian ratkaisevaa roolia alueiden välisten suhteiden vahvistamisessa helpottamalla suoraa vuoropuhelua kansallisten ja alueellisten parlamenttien kanssa;

Suositukset marraskuussa 2025 pidettävää EU:n ja CELACin huippukokousta varten

19. suhtautuu myönteisesti vuonna 2023 pidettyyn EU:n ja CELACin kokoukseen ja EU:n ja CELACin etenemissuunnitelman 2023–2025 mukaisten aloitteiden täytäntöönpanoon; painottaa tässä yhteydessä, kuinka tärkeää on hyväksyä vuoden 2025 huippukokouksessa uusi ja kunnianhimoinen etenemissuunnitelma, jolla vahvistetaan edelleen kumppanuutta ja jossa otetaan huomioon parhaat käytännöt;

20. kehottaa osapuolia vahvistamaan marraskuussa 2025 pidettävässä huippukokouksessa yhteisen sitoutumisensa monenvälisyyteen ja rauhaan;

21. kehottaa osapuolia tuomitsemaan jyrkästi Venäjän meneillään olevan hyökkäyssodan ja erityisesti sen kaikki vakavat kansainvälisen oikeuden ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden loukkaukset;

22. pitää tärkeänä, että EU ja Latinalainen Amerikka ja Karibian alue sopivat edistävänsä yhdessä maailmanlaajuisia vihreitä aloitteita, kuten neuvotteluja kansainvälisestä sopimuksesta muovisaasteen välttämiseksi;

23. kannustaa jatkamaan vahvaa yhteistyötä digitaaliasioissa EU:n ja LAC-maiden digitaalisen allianssin kautta, jotta voidaan edistää ihmiskeskeistä digitalisaatiota molemmilla alueilla;

24. kehottaa jälleen lisäämään huomattavasti alueiden välistä yhteistyötä järjestäytyneen rikollisuuden ja huumekaupan torjumiseksi;

°

° °

25. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle sekä komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle.

PERUSTELUT

Tämän tärkeän aloitteen esittelijänä minulla on ilo esitellä mietintö, joka koskee uudistettua ja strategista visiota Euroopan unionin kumppanuudesta Latinalaisen Amerikan ja Karibian alueen (LAC) kanssa. Tämä mietintö osuu ajankohtaan, jona on meneillään syvä geopoliittinen muutos, jossa autokraattisten hallintojen yleistyminen ja maailmanlaajuinen epävakaus haastavat enenevässä määrin yhteisiä demokraattisia arvojamme, sitoutumista monenvälisyyteen ja kansainvälisen oikeuden kunnioittamista.

Euroopan unioni ja Latinalainen Amerikka ja Karibian alue ovat luontaisia liittolaisia. Meitä sitovat syvät historialliset, kulttuuriset ja taloudelliset siteet, mutta ennen kaikkea yhteinen sitoutuminen demokratiaan, ihmisoikeuksiin ja sääntöpohjaiseen kansainväliseen yhteistyöhön. Tästä perustasta huolimatta EU:n toiminta alueella on ollut viime vuosikymmeninä riittämätöntä, mikä on luonut tilaa muille maailmanlaajuisille toimijoille, erityisesti Kiinalle, Venäjälle ja Iranille, jotka ovat voineet laajentaa vaikutusvaltaansa.

Siksi tässä mietinnössä kehotetaan toimimaan jatkossa päättäväisesti ja ennakoivasti. Siinä kehotetaan EU:ta tehostamaan diplomaattisia toimia, edistämään talouskumppanuuksia ja syventämään yhteistyötä turvallisuuden, oikeuden ja digitalisaation aloilla. Siinä myös korostetaan Global Gateway -aloitteen merkitystä investointien lisäämisessä ja EU:n aseman vahvistamisessa kilpailukykyisenä ja luotettavana kumppanina alueella. Tässä yhteydessä EU:n ja Mercosurin sopimuksen tekemisellä ja ratifioinnilla on perustavanlaatuinen geopoliittinen ja taloudellinen merkitys alueiden välisten suhteiden elvyttämiseksi.

Mietinnössä korostetaan tarvetta pysyä yhtenäisenä keskeisissä ulkopoliittisissa kysymyksissä, erityisesti sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestyksen puolustamisessa. Tähän sisältyy selkeä ja koordinoitu kanta vastauksena Venäjän Ukrainaa vastaan käymään hyökkäyssotaan ja autoritaaristen hallintojen toimien tuomitsemiseen Nicaraguassa, Kuubassa ja Venezuelassa.

Samalla mietinnössä korostetaan parlamentaarisen diplomatian keskeistä roolia ja odotetaan marraskuussa 2025 pidettävää EU:n ja CELACin huippukokousta keskeisenä tilaisuutena vahvistaa EU:n sitoutuminen nykyaikaiseen ja arvovetoiseen kumppanuuteen, joka hyödyttää molempia alueita.

Yhteenvetona voidaan todeta, että tässä mietinnössä kehotetaan toimimaan: on mentävä retoriikkaa pidemmälle ja varmistettava, että EU:n ja Latinalaisen Amerikan ja Karibian alueen suhteesta tulee todellinen molempien valitsema ja tasapainoinen kumppanuus, joka perustuu yhteisiin periaatteisiin.

LIITE: YHTEISÖT TAI HENKILÖT, JOILTA ESITTELIJÄ ON SAANUT TIETOJA

Esittelijä ilmoittaa työjärjestyksen liitteessä I olevan 8 artiklan mukaisesti saaneensa tietoja seuraavilta yhteisöiltä tai henkilöiltä valmistellessaan mietintöluonnosta:

Yhteisö ja/tai henkilö
EU-LAC group

Esittelijä on yksin vastuussa edellä olevan luettelon laatimisesta.

Kun luettelossa mainitaan luonnollisen henkilön nimi ja/tai tehtävänimike, esittelijä vakuuttaa antaneensa kyseiselle henkilölle Euroopan parlamentin tietosuojaselosteen numero 484 (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), jossa määritetään henkilötietojen käsittelyyn sovellettavat ehdot ja siihen liittyvät oikeudet.